



Deontologie: nadelen van de situatie zonder tuchtrecht van vóór 2014 & vergelijking tussen de huidige situatie en de Europese aanbevelingen (transcriptie)

Pierre Nederlandt

Nationaal Colloquium – 4 maart 2016

De bedoeling van deze presentatie is om uit te leggen hoe de situatie vóór 2014 was. En om informatie te geven over wat Europa, meer bepaald EFPA, ons aanbeveelt aangaande deontologie, en wat er bij ons dus nog kan veranderen.

Wat gebeurde er in 1981? In 1981 werd door de Belgische federatie een code geschreven die bekendheid verwierf onder de psychologen, maar ook onder het bredere publiek. En dus, vier jaar later, werd er in de Belgische federatie een commissie* (of sectie) gesticht in het Frans en in het Nederlands. Zeven jaren later hebben we in de federatie ondervonden dat de vragen quasi dezelfde waren bij de Franstaligen als bij de Nederlandstaligen, zowel bij de patiënten als bij de psychologen en dus kwam er een fusie tussen de twee “commissies*” (of secties) en werd er dan één tweetalige “commissie*” (of sectie) gesticht.

* De term “commissie” verwijst hier niet naar de Psychologencommissie. Het betreft hier een onderdeel of sectie van de Belgische Federatie van Psychologen. De Psychologencommissie, daarentegen, is een onafhankelijke federale overheidsinstantie, in het leven geroepen door de wet van 8 november 1993 ter bescherming van de titel van psycholoog. (Deze commentaar werd achteraf toegevoegd)

Wij mochten natuurlijk niet op klachten antwoorden want wij hadden geen bevoegdheid om die klachten te behandelen. Dus, wij schreven altijd duidelijk: ‘wij behandelen geen klachten, maar vragen’. En wij antwoordden alleen maar aan de mensen die ons schreven, zowel de psychologen als de patiënten.

U ziet hoeveel vragen wij gekregen hebben in 2010, 11, 12, 13, en plots, in 2014, is het aantal vragen helemaal gedaald. Nu krijgen we alleen nog maar enkele vragen van leden van onze federatie. Wat is er gebeurd? Wel, het is heel duidelijk. Vanaf 2014, met de creatie van de bij KB vastgelegde deontologische code, is de overheidsinstantie, de Psychologencommissie dat soort vragen of dat soort zaken beginnen behandelen. Sindsdien antwoorden wij alleen nog maar aan onze leden-psychologen.

U ziet ook dat de belangrijkste vragen... In de tijd waren dat vragen over attesten, vragen over gedeeld beroepsgeheim, en over het feit dat sommige mensen klaagden want de psycholoog kwam tot geen einde met de mensen die hij behandelde. Nu krijgen we alleen maar vragen van collega’s en de meeste vragen gaan over inzage van het dossier en gedeeld beroepsgeheim.



Wat waren en wat zijn nog altijd onze referentiedocumenten? Wij zijn begonnen met onze code, natuurlijk. Maar sinds 2014, is er een officiële code (bij KB) die als ons referentiedocument dient. Maar wij hebben ook teksten bij ons in de federatie die we geschreven hebben voor onze leden om te zeggen: Ja, er zijn problemen met de dossiers. Pas op wat u schrijft. Pas op voor de adviezen die jullie geven of die jullie schrijven. Alleen maar in expertiseomstandigheden is het mogelijk iets te schrijven. En dan ook over het beroepsgeheim is het belangrijk dat wij duidelijkere informatie krijgen.

Wat zegt nu de Europese federatie EFPA over al dit soort zaken? Wel, er zijn drie officiële teksten van de EFPA. Ten eerste, *evaluative procedures and corrective actions*: wat gebeurt er als een psycholoog in een land foute praktijken en als hij naar een ander land verhuist? En een derde belangrijk punt is *Guidelines in mediation*: het probleem bespreken in de vorm van bemiddeling.

55:29 U kunt deze teksten op de website vinden van EFPA. Er is een heel interessante tekst over bemiddeling – *mediation*. Ook over wat er moet gebeuren als er problemen zijn met toegang tot informatie - *Access to information*? Wie moet en wie mag informatie krijgen? Een probleem met het bestaande systeem is het feit dat er misschien niet genoeg niet-psychologen in onze instanties aanwezig zijn. Bijvoorbeeld patiënten, of verenigingen van patiënten. Verder hebben we een systeem “*Investigation Evaluation Actions*”. En *Appeal*, dus beroep, dat hebben we ook.

Een ander interessant punt is de suggestie van EFPA over wat een een tuchtraad mag zeggen of mag beslissen. Dit wordt besproken in de “*Disciplinary actions*” van EFPA. Na ontvangst van het dossier, na het onderzoek kan de tuchtraad beslissen dat de klacht gegrond is. Dan volgt er een waarschuwing een berisping

Maar, het zou misschien goed zijn dat er bij deze waarschuwing nog andere mogelijkheden worden toegevoegd, zoals EFPA suggereert met “*Period of supervision or additional training*”. Dus niet alleen maar een waarschuwing geven, maar vragen om in supervisie te gaan of nog enkele lessen volgen of interessante colloquia bij te wonen om meer informatie te krijgen over deontologie en ethiek.

Voor de rest, *Suspension*, of schorsing, dat hebben we en *Expulsion*, of schrapping, dat hebben we ook. Vervolgens geef ik een aantal voorbeelden van buurlanden. Maar de voorzitter van de Portugese Orde OPP zal daarover misschien ook informatie kunnen geven. Dus in Holland, daar hebben ze een heel georganiseerde structuur. Het is interessant te gaan zien wat er op de website van de NIP is geschreven: 14 bladzijden over al de procedures die bij het Nederlandse Instituut van Psychologen bestaan.

In Engeland is het iets anders, want als u een vraag stuurt, dan reageren zij onmiddellijk met ‘Bent u al op onze website de *Frequently Asked Questions* gaan bekijken?’ *Before you submit a complaint, go and see if you have no answer there*. En pas daarna is er een contact mogelijk per telefoon of per email. In Luxemburg is er een commissie, maar die geeft alleen maar adviezen en behandelt geen klachten. Dat is een beetje gelijkaardig aan de situatie bij de BFP, vóór de Psychologencommissie er was...

En in Frankrijk... Ik denk dat iedereen toch een beetje het Frans verstaat. Daar werkt men alleen maar met geschreven documenten en zij reageren alleen maar op schriftelijke vragen. Dus, dat is zonder een confrontatie met de psycholoog over wie de vraag handelt of met de persoon die vragen stelt.



Voilà. Dus, om tot een conclusie te komen: wij hebben al goed werk geleverd en wij gaan nog meer goed werk kunnen doen. Want we volgen de richtlijnen van het buitenland of ook van de EFPA. Wij hebben een tuchtraad, wij hebben een raad van beroep. Wij hebben de mogelijkheid om bemiddeling te doen. Wij hebben een klachtenformulier. En voor de sancties, zijn er drie sancties die wij hebben. Waarschuwing, dat stond ook in de voorstellen van EFPA. Schorsing met maximum twee jaar, en dan schrapping van de lijst van erkende psychologen. Dat is een goede stap om te beginnen, maar wij zouden het misschien na enkele jaren nog beter kunnen doen. Maar laat ons nu maar zo beginnen met deze nieuwe situatie en met die nieuwe mogelijkheden, ten dienste van én de patiënten én de psychologen. Dank u wel.